

Ortnamn

Introduktion till svenska, finska och lappska ortnamn i Sverige
av Christer Westerdahl

Föreningen Natur
och Samhälle i Norden
Publikation nr 7

Litteraturlista:

- Hald, Kristian: Vore stednavne. Gads Forlag, rev. utgåva, Köpenhamn -65. 298 sid. De danska ortnamnen utreds här ganska utförligt.
- Hesselman, B.: Marathon(i: Från Marathon till Långheden. Studier över växtnamn och naturnamn/Nord. texter o. unders. utg. i Uppsala av B. H. 7, Uppsala 1935/s. 83ff)
- Nordisk Kultur V. Ortnamn. Bonniers m.fl. 1939 210 sid. Hela den germansktalande Nordens namnskatt(älv. ngt om Shetland, Orkney, Man m.fl. mindre områden)
- Pamp, Bengt: Ortnamnen i Sverige. 2 uppl. Lund 1970 Studentlitteratur, 140 sid. Billigast och mest händig(pris c:a 13:-)
- Sahlgren, Jöran: Forntida svenska kulturprovinser och kulturvägar(i Valda ortnamnsstudier, Lund 1964. Acta Academiae Regiae Gustavi Adolphi 43 s. 216 ff)
- Sahlgren, Jöran: Reaktion och korrektion. En språkpsykologisk och språkhistorisk studie(Namn och Bygd 1947 s. 97ff)
- Ståhl, Harry: Ortnamn och ortnamnsforskning. A&W Uppsala 1970 203 sid. En utmärkt introduktion till studiet av ortnamn.
- Ståhle, C.I.: Lidingsö under forntid och medeltid. En namn- och bebyggelsehistorisk studie(Ortnamnsällskapet i Uppsala årskrift 1954, s. 3ff)
- Ståhle, C.I.: Ortnamn och bebyggelse i Västra Vingåker. Nyköping 1954(Sörmländska handlingar 18)

Här saknas tyvärr en monografisk studie över de norska ortnamnen, som har särskild betydelse för västsvenska namn. Norge var också först i Norden med seriös ortnamnsforskning och bildade därför de första och delvis ännu gällande metodiska greppen.

Spec. om för- och personnamn:

- Modéer, Ivar: Svenska personnamn. Handbok för universitet och självstudier. Utg. av B. Sundqvist och C.E. Thors. Lund: Studentlitteratur 1964(Anthroponymica Suecana 5).
- Nordisk Kultur VII. Personnamn(Assar Janzén) Bonniers m.fl. Oslo 1948 345 sid. Ett "tungt" verk.
- Odhner, Einar: Våra förnamn. Forum, Uddevalla 1952 96 sid. Liten lättsmält guide.
- Otterbjörk, R.: Svenska förnamn. Kortfattat namnlexikon. Läromedelsförlagan/Svenska Bokförl. Skrifter utg. av Nämnden för svensk språkvård 2 uppl. Stockholm 1970 215 sid.

Tidskriften Namn och Bygd, utg. från 1912 i Uppsala är väl den främsta ortnamnspublikationen i Sverige, om inte i Norden.

Blygsamma egna tillägg till listan är:

- Westerdahl, Christer: Ortnamn på röd SkLT/VA 4/12 1975
 Jämtska ortnamn av myrmalm LT(Ö-sund) 8/11 1975
 Ortnamn och grottor Grottan 9/1 1974
- Teorin om rödnamnen presenterades f.ö. första gången i föredrag för FNSiN-S 10/2 och FNSiN-U 12/3 1975.

De grundläggande principerna vid all ortnamnsforskning:

Tolkningen skall stämma med äldre skriftliga belägg
 dialektuttalet
 morfologiska regler(kompositionsfogen)
saklig bakgrund:
 topografin på platsen
 ort- och ortnamnsskick på platsen
 växt- och djurvärld i området
 folkliv i området

Ortnamnsforskningen är en språklig disciplin, och tillhör ämnet Nordisk språkvetenskap vid våra universitet.

Det är också ofta språkliga ljudregler som får bli utslagsgivande vid bedömningen. Ett exempel i "ljudhistorien" är i-omljudet. Ett ortnamn Gasa-win(i)-"Gåsängen" blev genom att efterleden "verkade omljud på förleden" till Gäsene. Detta bör ha skett redan i förhistorien.

Ett annat exempel, här på den s.k. kompositionsfogen, ges av ortnamnet Korrarp(urspr. Korratorp). Kan det komma av skånskans korra- liten vattensamling? Nej, det är faktiskt omöjligt! Korra heter i genitiv korru, det skulle alltså ha hetat Korrurp- men mansnamnet Korre gen. Korra passar bättre.

Ortnamnen kan indelas i bebyggelsenamn- från enskilda gårdar över länder- ägo- och naturnamn(marknamn) och andra, t.ex. på vägar och broar.

Övergångar mellan de olika typerna är vanliga. Urspr. naturnamn blir under historiens gång till ägonamn, därefter till bebyggelsenamn. Har bebyggelsen flyttat, t.ex. under skiftesreformer, stämmer kanske inte den sakliga tolkningen längre.

Åldersbestämningar kan göras med hjälp av arkeologi, paleobotanik m.fl. vetenskaper. Personnamn, som förekommer i namnen, kan ofta vara bestämmande: kristna eller andra utländska förnamn har under vissa tider inkommit i landet. Historisk kolonisation i utlandet! Likaså kan kvartärgeologin genom landhöjningsstudier ge vissa vinkar ang. ett ortnamns ålder.

Två andra metoder används också ofta, den geometriska- hur ligger bebyggelseenheter i förhållandena till varandra?- och den kamerala- den till mantålet(en skatteteknisk term) största enheten brukar nästan undantagslöst vara den äldsta.

Hur snabbt förändras ortnamnen? De stora byarna med kyrkor och all annan rekvisita brukar klarasig längst, marknamnen kortaste tiden. I Danmark har en studie från ön Falster visat, att från 1682-till 1800 22,6 % av marknamnen var försvunna eller utbytta. Även andra studier tyder på liknande proportioner.(detta utan skiften!/OBS!) Däremot kan vi kallt räkna med att huvuddelen av de gamla bebyggelseenheter i landets kärnbygder härrör från förhistorisk tid, ja, en del ända från tidig järnålder. Så långt, men inte längre, kan en språkforskare säkert sträcka sig, med tanke på att före den tiden alla källor(runinskrifter, skriftliga källor osv)saknas.

Det är vidare viktigt att komma ihåg att Sverige uppvisar klara regionala variationer i sitt ortnamnsskick. Västsverige dras till Norge och har stora delar av sin namnskatt gemensam med detta land(vinamn,-hov namn m.fl.) Detta gäller också gamla norska land, och en hel rad typer vittnar om norskt inflytande från Jämtland ned till Medelpad-Hälsingland. Sydsverige uppvisar framförallt inflytanden från Danmark(-um- namn,-lösa- namn m.fl.) Samma regler gäller för namntyper som för andra kulturelement: de kommer ofta från kontinenten(t.ex. torp-namnen)över Danmark, och vandringen tar mycket lång tid i anspråk. Å andra sidan har Sverige också en inhemsk namnskatt(-tun m.fl.)

Naturnamn

Ett exempel på vilka telkningsmöjligheter man kan ha ifråga om naturnamn ger t.ex. vattendragsnamn. Vi urskiljer där i huvudsak följande möjligheter:
STORLEK FORM FÄRG, KLARHET STRAND, BOTTEN VÄXT, DJURVÄRLD NAMN PÅ PLATS

Gatunamn

En särskild typ av ortnamn bildar gatunamnen i städer och större samhällen. Om de är gamla kan de förmedla en del intressanta upplysningar. I Stockholm talar Åsögatan som enda lokalitet om det gamla namnet på Södermalm. De sociala och på yrkena baserade bosättningarna framskymtar i Karduanmakar-, Parmmästar-, och Luntmakargatorna. Göteborg har fått en del av sina äldre namn från Gamla Lödöse. Många hänför sig också till befästningsverken: Kaponjargatan, Skansgatan.

Litt.: Jan Ahnlund: Stockholms gatunamn i T. Nevéus: Historia kring Sthlm 1967

Några nyckelbegrepp:

Ordlängdsbalans: "verkar normalisera på stavelsernas och ordens längd och tryck. Om normalt korta stavelsers och ords uttalstider förlängas, långa stavelsers och ords uttalstider förkortas och bitrycken reduceras."

Reduktbildning: ex. Kavel(bro)bäcken, Maj(elds)herget.

Ellips: ex. Fågelleken i st.f. Fågellekssjön, Kers(Erik Erikssons) Kols(Erik Olssons)

Relativt åldersschema:

	<u>Falbygden(Vg)</u>	<u>Vikbolandet(Ög)</u>	<u>Närke</u>	<u>Skåne</u>
<u>Äldsta skiktet:</u>	enledade, typ: Näs, Dala	enledade	enledade	enledade
<u>Äldre järnålder:</u>	hem vini	inge stad by	vi sta inge	inge stad by by löv lösa hög
<u>Yngre järnålder:</u>	stad by	by torp toft stad sätter rum	by berga säter	rum bjer åkra tofta torp
<u>Medeltid: Äldre:</u>	torp ryd	torp bo(da)	torp rud boda	torp röd hult
yngre:	torp	torp	boda	hult

Typiska för- och efterled i svenska ortnamn.

(Samtliga finns även med i den alfabetiska tolkningslistan)

arv, köp	land(a)
benning	mark(a)
berg(a)	lösa, löse, löt
bod(a)	måla
bo, bol, böle, byle, -ble	ris, res
bråte(n), bröda	rud, rüd, ryd, red, rea(rede)
bräcka, bricka, brink	rum
brätte, bratt, brant	rå, råd
bränna, fall, sved, kase(n)	stad, sta, sted, städe
garn	säter, sätter
glo	tun(a), tan, ton
gård, gål	torp, erup, arp, orp, urp
holm, -lum(danskt)	slet, slätt
hem, ome, um, im	tved, tvet
hester	tä, tå
holt, hult, hylt(e), alt, ilt, elt	vin, ene
hus, hage	åker, åkra, äckra
hög, höj	ånger
inge	ö, öja, öna
kumla	

Regionala ortnamnstyper(ex.)

<u>Skåneland</u> (Danmark)	<u>Västsverige</u> (Norge)	<u>Östsverige</u> (Åland, Finland, Norge)	<u>Gotland</u>
löv lev	vin	tuna	arve
lösa	hov	kumla	städe
hög	torp	vi	hem
torp	hem um ome im	garn	genitiv
hem um	landa	rum	typ
kås	mark(Dalsland)	sta(d)	Ajmunds
husen	hester(Mo härad)	mora	m.fl.
inge	hult alt ilt elt	böte	
tved	tå	måla(Sydsmaaland)	
röd	ryd, rud red	rå(d)(Norrländ)	
m.fl.	m.fl.	inge	
		benning(Dal)	
		tå	
		ånger(norskt inflyt.)	

Något om förnamn

Som nämnts är det för dateringen av ortnamnen viktigt att kunna skilja mellan rent nordiska, ofta förkristna förnamn (personnamn). Det finns naturligtvis också så många nordiska förnamn som används under hela bebyggelseepoken ända fram till nuet, och det finns nya nordiska namn (t.ex. Gustav) som kommer i allmänt bruk i slutet av medeltiden. Namnskicket har växlat efter moderiktningar och både in och utom släkterna, och dessutom regionsvis.

Man bör alltså känna till de viktigaste namnen som kommit in med kristendomen och kyrkan (Abraham, Rut m.fl.) och kristna helgonnamn (typ Laurentius-Lars, Nikolaus-Nils m.fl.) samt dessutom tyska, franska m.fl. namn som senare följt t.ex. handel och bosättning.

Som viktiga indicier på äldre personnamn framstår förled och efterled. Ofta ha nämligen namnen förkortats eller tappat något led.

De viktigaste fornnordiska namnlederna är följande:

aki(åke-)	kil(kättil)
ald(vald)	lef(leif)=arvinge
alf, alv=andeväsen	lif
arn(örn)	lög=lovad, invigd
as(ås)=efter åss-gudom	mar=berömd
bert=ljus(bjärt)	mund=beskydd
björn	ny=ung
borg=beskydd	odd, udd=pil
dis=gudomligt väsen	olf, ulf=varg
dor=av Tor	ragn=regin, gudamakterna
e- (Erik)	rid(frid)
ed(öd)=rikedom	rik=mäktig
er(ir)=nominativändelse	rod=berömd, ärad
ern(ärn)	run=av runa, hemlighet
ert(hart)	sig=seger
es(as, ås)	sten
frid=fred, skydd	sven=yngling, tjänare
ger(geirr)=spjut	sä(sig)
gerd, gärd=hägn(evt gåva)	tor=gudanamn
gill=kelt. tjänare	udd, odd=spets
gisl=stråle	ulf, olf
grim=maskerad person	ull=gudanamn
gud=hednisk gudom	unn=vågen
gull=av Gudh	val=trol. av vald(val-de döda)
gun(gunnr)=strid	(v)ald=härskare
hall=stenhäll	var=krigare
(h)ard	vard=väktare
her, här=krigshär	veig=vig(betydelsen strid-envig)
hild=beskydd	vi, vä
(h)old(vald)	vid=skog
holm	vig=strid
ing(e)=gudanamn(Freyr?)	vil=glädje, vilja
jo(jórr)=häst	vor=försiktig(?)
kel(kättil)	ås(as)=gudasläktet
-Kjell	ärn(arn)=örn
(-göt=göten)	ö(öj)
	ö(öd)=lycka, rikedom

Man måste också minnas att många av de namn som är sammansatta med dessa för- eller efterleder blott förekommer i kortform i ortnamn: Sibbe-av Sigbjörn, Gubbe- av Gudbjörn m.fl.

LISTA ÖVER TOLKADE ORTNAMNSLED I SVERIGE.

afse-	liten bäck(västg.)
al(a)-	kultplats(hednisk), Altuna, Onsala(Odensala), Norr- & Söderala.
alder-	al(trädslaget) jfr eng.
amn-	älvmyrning(lat. amnis), Amnehärad.
anger-	fjord, trång vik(samma som ånger)
ant-	svan(sjön): Anten, av alp tr fvn svan(även i Ämten m.fl.)
apel-	äppleträd(äpel, epel)
ari(are)-	örn(arn, gem. av ari=ara) Årnäs, Aranäs osv
arp-	ändelse: torp
arv-	gård, släktarv
as-	jäsning, oro(om vatten)
ava(ave)-	1) mindre vattensamling, avsnärd vik med sank stränder intill större vatten(hav)-Övre Norrland 2) bakvatten i åar(Sydvästsverige) 3) sjö(Hornavan, Storavan- Övre Norrland)
axel-	trädslaget oxel
back(e)	
balle-	backe(danskt): Bygballe
baller-	buller(vg)
bank-	bänk, brink
bard-	kant(skägg)
bavn-	båk, sjömarke, vårdkase(danskt: Ejner Bavnehøj)
benning-	hytta(för järnframställning): av hyttobygning(Bergslagen)
berk-	björk(birk, bjärk, bärk osv)
bes-	biskops(gården) även bis-
bet(e)-	betesland, äng
birk-	björk
bis-	biskops(gården) även: bisp
bjark-	björk(avledning: bjärk, bjärke)
bjur-	bäver Bjuråker, Bjurum
bjär-	berg(biaergh)
bjärk(e)-	björk(dunge)
björ-	björn, björk Björsäter
black-	vit, grå(Blackälven): av blänk, blänka
blacka-	stort blad, groblad(läkeblacka)
bleke-	kalkslam(gotl.)
Blekinge-	troligen stor glänsande fjärd(mellan Lister och Torhamn?)
ble-	ändelse: böle, byle:Nibble, Tibble osv
blå-	svart
bo-	bostad, gård Mossebo
böl-	-"-"-(avledn. böle)
bod(a)-	fä- fiskebodar m.fl. Boda, Eringsboda
bohus-	slottet: Bagahus av baugr-böjd, vriden(om älven?)se även Båven
bor-	drag, ed, ställe där man <u>bär</u> båtar, last även: borg/borr(e)
bos-	gårdensnamn vg, dalsl, administrativa centralgårdar i ett bo(Skalunda, Hallsjö osv bo)
botten-	den inre delen av tex. vik
bragn(ar)-	vapenföra män, kämpar(vg) Bragnum
bratt-	brant(brätte)brink
bricka-	bräcka, brant
brok-	byxa
brott-	vägbryte
brun-	violet
brunn-	liten tjärn
bråt(e)-	sved, uppbruten mark: även försvarsanläggning(tillfällig)
bräcka-	stor, brant ås Fjärås bräcka
bränna-	sved
brätte-	av brant, bratt

bu-	samma som bo- Busäter
bull-	bol- Skåne: Bulltofta
bunn-	botten
bur-	förrådshus(fatabur) Burträsk
buss-	buza, busa: skeppstyp under vikingatid och äldre medeltid
byg(g)-	bjugg, korn
byle-	böle, bol(Risbyle)
båd-	bebådare, grund(skärgården)
båk-	sjömärke
båv-	böjd, vriden, vresig(baugr)jfr Bohus: Båven, sjönamn
bäre-	berg(e): Båretofta
bök(e)-	bokdunge:Böksta
börs-	förkortning av tex. Birgers- Börsås(Hall.)-borgs-ås(fornborg)
börst-	laxöring(Övre Norrland:Börstskär) /böte-vårdkase(Östsve.)
datt-	dott, fläck även dätt(e)- Dättern?
deger-	stor:Degerfors, Degerslet(åiger)
diger-	stor(deger)
djur-	hjort(rådjur) jfr eng. deer
dott-	tott, grästuva
drag-	ed, bor, ställe där man drar båtar över land(Långedrag)
dret-	skit
drol-	sumpigt ställe(dröl) Norrl.
dröl-	"-"-"-(drol)"-"
dusa-	brusa(Dusebäcken)
dyvel-	liten myrtjärn(Dalsl. Värmland)
dätt-	liten klick
dös-	höstack, megalitgrav
ed-	bor, drag, ställe där man drar båtar över land, smal landtung
eke-	ekdunge
el-	ofta: Älg elton: Älgtun, Älggård
eld-	ofta: fyrplats, vårdkase, ställe där man röker efter båt
ene-	endunge: Enebacken eller vägknut där vägar "enas" Litslena- det lilla vägmötet jfr Enköping.
ene-	ändelse: av vin- ängsmark
erup-	ändelse: av torp
est-	estlänning, någon gång: Öst-
fal-	slätt(Falun, Falköping)
fjäl-	1)fjäll 2)fjärd: Fjälby
fjär-	tidvis översvämmat parti av strand 2)fjäder-
flad-	mindre vik(Mell.Sverige)
flark-	lagnvatten, utvidgning av å, sjö, mindre myrsjö
flat-	som flad: av flat
flo(ge)-	vattensamling, brett parti med lagnvatten(Vg, Ög, Dalarna)flo-
flott-	någotting flytande
fly-	sumpig liten vattensamling
flåge-	som flog
flöt-	grädde:av flot(t)
fold-	vik(Norge: Öst- och Västfold)
frigg(a)-	gudinnenamn
frö-	gudanamn: även: groda
fu-	bak, arsle
full(a)-	äldre flodnamn: Fullösa, Fullerö: den som blir full, översvämmar på den låglänta marken: samma som fold? även fyll-
fyrve-	översvämningsområde(Fyris- ån) samma som fjär-
fål(e)-	häst, fåle
garn-	smalt trångt ställe på land eller i vatten(Yttergran-urspr. -gran, Vitsgarn m.fl.)
garp-	tysk(folkslagsbeteckning): Garphyttan
gatehus-	beteckning för småfolkets(åbors)bostäder: Skåne.
gina-	mynning, gap
gil-	klyfta(troj. i Gillöga)

glad-	1)glänsande, klar 2)solnedgång(något som vetter mot s.)
glad-	avledning av glad- solnedgång
glo-	trångt sund, vik(Östersjökusten)ä. sumpigt ställe.
gor(r)-	dy, gyttja, ofruktbar mark ä. går(r)
gor(a)-	kärr- avledning av gor(r)
grim-	mansnamn, eg.(ansikts)mask- sjömärke med dylik.
grunn-	grund, grynn.
grut-	stenig(gryt-, grus)
gryt-	sten(fvn. grjót- samma som gryta- urspr. av tälgstén)stenig (Grythult osv)även av gryt= grotta.
grän(e)-	grandunge, Gränges- av gränug(es)-granbevuxen
gull-	s.k. noanamn, eufemistisk omskrivning inför något man fruktade, tex. gråben. En älv med ett farligt vad kunde kallas Gullspångsälven.
gylta-	sugga(jfr galt)
gål-	av gård -Gålö
går-	av gor, gorr
göl(pa)-	1)vik, sjö 2)fördjupning av älv(Norrland)
göpa-	lodjur(Västsverige)
hag(a)-	inhägnat område(bete)
hagn-	av hag- have-trädgård
hal-	svans(liknande)- ofta förkortad till -alen Orsalen- Ulfshalen
hall-	häll, sten, någon gång stenhall i hus
hals-	halsliknande parti- Hälsingland av Hornslandets smala"hals?"
hammar-	stenig backe
hamne-	gemensamt utmarksbete
har-	stengrund, mindre holme med sten
harg-	sten(häll), offerhäll-kultplats
he(a)-	hed(a)mark
helag-	helig
helge-	"-
herjar-	krigare- Härjedalen dock efter folket längs Härja-ån
herse-	"- storman.
hestra-	skogsmark, lövskog(boskog? fra. hestre) även hester- Smål.
hjart-	av hjort-
hjäl(m)-	översta delen av något, hjässa
hjärt-	av hjort: sällan hjärta
holk-	skeppstyp, något urholkat, fågelholk(3ör dun- el. äggsaml.)
holt-	hult, skogsdunge
horn-	något utskjutande(hörne-) Horn, Hornsberg
hors-	häst(samma som hross- ross, russ) Horsmarken
hov-	kultplats fvn. hof Hova, Hov
hubro-	berguv(vsv./norskt)
huddinge-	uddinge med"roslags-h"
hul-	hål, grotta, möjligen även hulla- liten(rund)vattensamling
hump-	liten avskild åkerlapp
hund-	av hundare administrativ motsvarighet i Mälardistriktet till sydsvenskans härad.
hult-	se holt
hus-	befäst gård, med <u>stenhus</u> (Husaby, Huseby)
hyll-	fläder
hå-	1)vik, utvidgning av vatten 2)årtull 3)högt belägen(fvn há) 4)haj(håkäring)
hånger-	av hänga(överhäng el motsv.)Hånger(Vg, Ög)Hangvar(Gotl.)
hagn-	hagn- inhägnad
hämre-	av hammar.
hässje-	
hässle-	av hassel
hög-	gravhög(även hög- öj)

höja-	göra skördearbete
hölj(e)-	fördjupning i vatten(hål)
hörn-	av horn
hör-	lin
id(e)-	idegran
illore-	iller
inge-	ändelse folkbeteckning från t.ex. orten Herja blir senare till ortnamnet Herjinge.
ir(e)-	irer(folkslag)
isi-	hos, spec. Överkalixområdet: Isi Garvars
jarl-	hövdingatitel: i Sverige närmast kungen, i Norge betydligt lägre placerad.
jor(r)-	häst tex. i Julitta- Jor-löta hästens ängssluttning.
jute-	dansk(folkslagsbeteckning)
jämt-	av jämn- tex. Jämtland -slätten på Frösön?
jär-	jädhur-kant (Järsberg)
järn-	metallen järn(export, framställning av järn)eller av hiern
kall(a)-	hjässa, övre delen av något, möjligen korruption av jarl- stället där man ropar, även där det är kallt
kalm-	stenkummel, sjömarke(avledning: kälme) Kalmar(ne)
kam-	övre delen av ett berg, kammen
kam-	kalmusrot
kanne-	näckrosblad
kas-	(vårdkase)sved, röjning.
kass-	katsa, fiskeredskap
kart-	ojämn, karg, knaggligt skär(skärgården)
kavel-	vägbyggnad, kavelbro
kers-	tex. i Dalarna: Erik Erssons gård
kil-	fjord, djup vik
kind-	1)släkt, ätt 2)sluttning(samma som kinden- i ansiktet)
kinn(a-e)-	se kind
kivenäbb-	försvarsanläggning(lågty.)
klint-	klitt, klätt, klyp, kläpp- klippa
knalle-	bullig klippa -fristående
knolt-	knalle, knult
knup-	berg, knip
knös-	bergskulle
kobbe-	litet skär(skärgården)
kogg-	skeppstyp: medeltid/1500-tal
kolle-	kulle, källe
kors-	sjömarke tex. i form av kors-
krog-	krok(ig åker)
kugg-	kogg, skeppstyp även knaggig kulle(Norrland)
kummel-	gravröse, sjömarke: Kumla
kut-	säl
kuv(e)-	elritsa, äling(fisk)
kvald-	knalle ursprungsord för Käll-(andsö)-Qvaldinshö
kvar-	svalg, strupe
kvill-	ämöte(även kvitsl-)
kås-	båtlänning(sydsvenskt):Abbekås
kälv-	av kalv- (Kälvene)
kävr-	kärraktig terräng(köva, käva, kvaver)
köl, käl-	hög ås, även: mosse, myr, sumpig granskog(Norrland):kielas
köp-	gård förvärvat genom köp, ej arv.
la-	last(a)-till skepp Lahäll vid Sthlm
lag(g)-	vatten(Lagen fvn. Mälaren)
lana-	fiskeredskap
landa-	strand, odlad mark(i dalgång?)
le(d)-	väg, sjöled. Ledsberg(ög),Leskär.
lev-	arvegods, någonting efterlämnat(da, levne)
lim-	kalksten(jfr eng. lime)

linda-	liten Åkerlapp, äng(Nordsverige)
linn-	gräns(linje)
litsle-	liten(Litslena)
lo-	öppning, uthuggning i skog, öppen mark
lod(e)n-	luden, bevuxen
lok-	liten grund och avloppslös sjö
luder-	åtel, bete
lum-	ändelse:av holm-
lumra-	vara ljum(om vattendrag)
lund-	offerlund Viglunda, Onslunda
lycka-	Åkerlapp, äng
lydja-	vassbevuxet område
lyng, lung-	ljung
läm, lem-	lock
lärk-	liten låda
löga-	tvätta, bada
lösa-	1)brist på ngt 2)sluttning(löt- luta)
lösen-	liten tjärn
löst-	skoglös terräng
löt-	sluttning(av luta jfr lösa-)
löv-	lev(ovan)
ma(d)-	översvämmad strandäng
magl(e)-	stor(danskt-skånskt)mikil/myckel
mal-	skalgrus(avledn. mäle) /malm- sand
mar(e)-	sjö el. tjärn nära saltvatten, gyttjig tjärn
mark-	obygd, skog, gränsland.
me-	att segla efter"me"- på känn utan redskap: Megrundet
medel-	mellan- fvn. medal
mel(l)-	-"
middags-	där solen står vid middagstid(Middagsberget)i förhållande till namngivande bebyggelse.(jfr non)
mjö, mjo(r)	smal, trång
mor(a)-	sumpig, tät granskog
mosse-	av musi- även mys- myst osv.
mys-	av musi=mosse: Mysinge
myst-	liten mosse
måla-	av måla- mäta: utmätt landområde. Möjl. även korruption av mårda- Blomstermåla, Estamåla(Smål.)
mård(a)-	skog, storskog(Kolmården)
mäle-	av mal(se ovan)
möckel-	stor (myckel-mikill) Möckeln.
möl(l)-	kvarn
mör-	av myr
nabb-	udde
non-	där solen ligger mellan kl. 9 fm och 3 em(jfr Middagsberget)
nor-	trångt ställe,(avledn. Nöre)
noss-	fvn. hnoss-smycke(Nossan)
ny, ni, nö-	av nyr- ny
Myckel-	oftast förvrängning av Myckel(mikill)=stor Nyckelmossen
när-	gudanamn Njord(Niard-) evt avledn. av nor, nöre?
nätla-	biform av nässla
nöre-	av nor-
oaxen-	ex. på namnkombination= o-hags-ön den icke inhägnade ön
odin(s)-	gudanamn(Odinsåker, Onslunda)
ome-	av hem(Lindome)
ons-	Odins-
or-	grus(rik mark)
ora-	stenig skogsbacke

os,ås,öse-	åmynning, fvn. ós: Aros, Årás, Lödöse(Ljuda os)
otter-	biform: utter
pata-	fiskeredskap
pita-	pipa, gnälla(Pita älv)
pjätte-	hare smål. Pjätteryd
possa-	groda
prack-	fågel
pylsa, pölsa-	korv(liknande)
puss-	(vatten)puss
putt-	puss
ram(n)-	corp(eng. raven, fisl. hrafn, ty. Raben):ramunder-
ramm-	fuktig äng, vattensamling(Remmene, Ramlösa)
ram-	bagge(jfr. eng. ram)
ran(n)ing-	röjning
red-	-" fsv. rudha(red, ryd, rud, röd)
rese-	som rise- buskskog: Resebro
red-	som rid- (Redväg)
re(a)-	Ryda- Ruda-(Reaby)
rinke(r)-	krigare(Rinkeby)
ris-	buskskog- Risveden, Riseberga
rod(d)-	röjning
rog(e)n-	makterna, gudarna(regin, rogn)
rop(a)-	ställe där man t.ex. ropar efter båt/ross- häst(röss)
rotn-	den rytande (Rotten)
russka-	rassla
ruda-	1)fiskart 2)röjning(rud, red ryd osv)
rum-	bebyggelseområde: tydningen ngt oklar(Andrarum m.fl.)
rälla-	elritsa, äling(fiskart)
rå, råd-	administrativt område(Nordingrå, Vibyggerå)
rå-	gräns(rågång) Råån(Hälsingborg)
rålke(rolke)-	dy, järnhaltig (vg)
råmme-	jordmust
röd-	röjning(som red, ryd, rud)
röde-	förekomst för myrmalm(järn)(Röde, Rödene, Rödön)fvn. raudhi.
rök-	stack(hö), jfr rauk(gotl.)
rör-	röse(bronsålder):även vass(rör)
röss-	av hross(hors)=häst.
sal(a)-	ställe där man bor, uppehåller sig(jfr ty. Zell): Upp-sala, även sadel=: Salkobbarna
seka-	arbeta långsamt(sacka): Sekebäcken
sel(sil)-	lugnvatten, ofta i älv: Sorsele, Degersellet
sen-	sjösuffix
sik-	sank ängsmark(Västsverige)
sioar-	sjö ursprungsform i Siarö m.fl.
skäl, själ-	säl
skabb-	torr och stenig mark
skag(e-a)	udde(Skaga, Skagen osv) skall- skalligt(tex. berg)
skar-	biform till skår(a)
skate(n)-	udde(Nordsverige)
ske-	tex. av skepps-(skip) Skeberga, Skeby
skede-	skilje, kapplöpning(hästar) Skedvi, Skedevi
skir-	klar, ren
skjul-	koja för jägare, fiskare osv.
skorra-	brumma, skrapa(Skorrarebäcken)
skratt-	spöke, gast, tomte
skärv-	skär(Sydsverige)
skår(a)	
sköt-	nät, skötar/skötning= även gäva
sly-	myr, sumpmark(Övre Norrland)

smuck-	busksnår, skrubbe(eng. shrub)
snut-snyt-	något framskjutande (även skut- skjuta)
snäck(a)-	1) snäcka 2) skeppstyp från vikingatid/tidig medeltid
sor-	sur, sank fvn. saur(Sorby m.fl.)
sta, stad-	bostad, gård troligen urspr. ett suffix"ställe"(da. sted, gotl. städe) Herrestad osv
stack-	bergstopp
stav-	stång(sjömärke m.m.) Stavsudda
stek, stäk-	fiskeredskap, pålning(för försvarsändamål) Stegeholm, Stäket.
sten-	oftast fornborg(Steneby, m.fl.)
stråk-stryk-	ström i vattendrag Stråken
stång-	1) för fågelfångst 2) sjömärke
städja-	städ(fsv. städhia) Städjan
stäk-	se stek
sun-	söder, evt sol
sur-	sank(fvn. saur)
svi(a)-	sved, evt svea-(folkslag)
svika-	urspr. böja
svin(n)-	evt svea(folkslag) Svinnegarn
svärta-	järnhaltig dyjord Svinnegarn
syl-	pelarformigt berg(jfr ty. Säule) Sylarna
sä-	av sior, sjö(Sätuna, Sävar)
säcka-	sjunka
sälen-	fäbod
sänd-	avledn. av sand
säter-	fäbod, säter, betesmark
taka-	intaga(mark) Vg: Ettak, Vättak, Suntak, Baltak.
tan-	tun- Tanum(Vsve), Järpetan
tana-	rävfälla(Nordsverige)
teg-	åker(ej i Skåne)
tegn-	krigare(Tegneby) jfr vär, bragn, rink
tjur, tjär-	evt av feng. teor- böld, svulst(om berg): Tjust, Tjörn, Tjurbo, m.fl.
ti-	tve- dvs dubbel: även ti(tiwar)-gudar(Tjfr) Tiveden
till-	ågren, åmöte
toft-	husgrund, nykolonisation på gammal grund: Ivetofta, Bälltofta
tol(tord)-	tordyvel
tomt-	besl med toft: tillmätt landstycke(mark)
tomten-	sentida version av tomt- Jeppatomten /Tor -gudanamn(Torsåker)
torp-	urspr. gård, senare mindre boställe Torp, Kettilstorp
trosk(torsk)-	groda
träsk-	sjö- Sthlms skärgård och norrut, Bohuslän
trödj(e)	av träda(vadställe el. dylikt) Trödje
tved, tvet-	uthuggning i skog danskt/skånskt: Egtved, Naestved
tyk-	fsve. tyk, thyk-tjock
tyll-	åmöte(jfr. kvisl)
tåg-	1) ängsull 2) tåg(Juncus) Tågsjön
tänge-	udde(Sydsve.)
tänn-	tan(tun-), tån-inmarken, backstugusittarnas tillhåll Åsle tå, Mell.sve: tä- Täby
tåssa(tossa)-	vg groda(toska)-hoppetossa
tä-	tänn
täkt-	av taga, område som uppodlats
tälj(e)-	av tälja=inskränning
tör(tyr)-	skog - avledn. av tvera- vrida
ull-	gudanamn
un-	ändelse: hem Tanum, (Tunhem), Husum
unda-	våg, vatten(jfr lat. unda)

unge-	som inge- Ornunga, Skuttunge
uma-	pipa, gnälla(Ume älv)
urs(ors)-	stenig fvn. urd- sten Jättturn, Orsalen ür- äv. uroxe
uf(uv)-	uppbragt(om vattendrag) fvn. úfr: Uvan
vad-	vadställe:Hallavat, Hästevad, Ullervad, Tråvad
val-	1)ris, vase 2)död
vall-	bete, slätmark, fält
var-	vardh- vård(vakt) Varberg, Vale klev
varp-	ställe där man kastar ngt(nät, slagg osv)
vase-	risknippe
vast-	stengärdesgård(gotl.)
vaxa-	biform till växa
ved-	skog(fsv vidher) Tiveden
ven-	sankmark
verke-	fiskeredskap: pata, katsa, steke
vi,ve,vä-	vigt ställe, kultplats
visund-	visent, uroxe
vin-	1)äng 2)vin(bär)
vint-	vinter- Vintrosa isl. vetrarhús-vinterhus
viti-	vårdkase(böte i Mell.sve.)norskt/västsvenskt
vret-	mindre intaga i åker och äng(Östsverige)
vår-	av vardh(äv. val)vaktställe med vårdkase(Varberg-Vårberg)
vä-	vi
väng,vång-	åkersystem som brukades samtidigt(Skåne)
vär-	krigare jfr bragn, tegn, rink
väs-	väst- Väsby
vätte-	1)vatten (Vättern) 2)vette(för fågeljakt) äv. vite(no)
vät-	grund sjö(gotl.)
vä-	se vi
ym-	fmr fvn. dimma
yxne-	orkidé
åg-	ag(taktäckningsvass)
åker-	ofta kultnamn:Torsåker, Odinsåker osv.
ånger-	fjord, trång vik(anger):Lövänger, Harmånger
ält, ämt-	av alptr-svan(jfr Anten)
äckra-	liten åker i träda, äng
ägg(egg)-	ställe där man samlar fågelägg(Eggegrund)
älggård-	fångstgrop med hägnad
äll-	gräs, gungfly
äng(e)	
äsk-	av ask
äsp-	av asp
ävja-	vik i vattendrag, liten havsvik, håll i vattensamling (Sydsverige)
öd(es)-	ställe som ligger öde
öga-	pöl, håll, liten ö
öja-	som öga
öna-	av ö(holme- även på land: impediment)
ör-	grus(Malmö)
ös-	öst-(Ösby)

Skandinaviska ord i ortnamn utanför Norden.

Dessa ortnamnbildande element är speciellt intressanta eftersom vi i stort kan vara säkra på vilken period de härrör ifrån, nämligen vikingatiden, den stora expansionsepoken, c. 800 (möjligen något tidigare för Shetland och Orkney) till c. 1000 e.Kr. Det gäller alltså de nordskotska öarna med Caithness och Sutherland på det skotska fastlandet, ön Man, i England Cumberland, Westmorland, Lancashire, delar av Yorkshire och Cheshire. I Wales rör det sig uteslutande om sådana namn som mer eller mindre givits "under väg." På Irland finns några viktiga skandinaviska ortnamn på vikingarnas stödjepunkter efter kusten (Waterford, Wexford, Lambay m.fl.) men de trängde inte in i landet. De skandinaviska ortnamnen i Normandie är ännu mera tidsbegränsade till en kort period efter 910, då landtagningen äger rum. Flera av dessa namn, t.ex. skaill-namnen (av fvn. skáli-skåle, den stora salen, gildaskáli-gillesalen) betecknar sannolikt stora gårdar som fungerade som säte för lokal administration i det bondearistokratiska nya samhället som byggdes upp efter landtagningen. Namnen på thing-(Thingwall o. motsv.) berättar om de gamla tingsplatserna. Man bör dock vara skeptisk emot att alltför mycket spela på deras förekomst under den relativt korta kolonisationstiden. Flera av namnen, om inte många, kan vara uppkallelse-namn efter kolonisationsrernas ursprungliga hemorter i Skandinavien (jfr t.ex. Yvetôt i Normandie-Ivetofta i Skåne). Som synes är också namnen efter hand förvanskade efter det starkare inhemska språket, gaeliska, kymriska, engelska eller franska. För att få veta hur de ursprungligen sett ut tvingas man gå så långt tillbaka i källorna som möjligt.

I stort sett rör det sig om samma namnskatt i alla de nämnda områdena. Vi väljer här som exempel de skotska ortnamnelementen av skandinaviskt ursprung:

å-	å, t.ex. Laxa (Shetland), Thurso (Thórrsá)
bekkr-	bäck,
birki-	björkskog, Birkisco (Skye), Birksneip (Midlothian)
ból-	bol, gård, Eribol, Skibo (Sutherland)
bolstadr-	bostad, gård -bister -busta på Shetland: Muklebusta, Heglabister (Helga-bost på Lewis, Scrabster (Caithness))
bréidr-	bred, vid, Bray-, Breibister (Shetland)
bryggja-	brygga uppträder som -brigg.
býr-	by (isl. baer), gård som -by, -bie, -bi (Melbi, Shetland) Bea (Orkney)
eid-	ed, smal landtunga mellan större landområde: Scapa, Hoxa, Eday (Orkney)
ey-	ö: som -ey, -ay och -a: Foula, Staffa, Fladda, Flotta, Hoy (Há-ey-den höga ön), May (Má-ey-måsön)
ever, evri-	över, övre (öfri): Evribister (Orkney)
fjall-	fjäll, brant/högt berg: Goatfell (Arran)
fors-	tex Forse (Caithness)
fugl-	Foula
faer-	får: Fair Isle, Fara (Orkney)
gardr-	gård, inhägnad, uppträder som -garth spec. Sanday (Orkney): Haroldsgarth (eg. Thorvalds-), Hurkisgarth (eg. Thorkels-)
gil-	ravin, klyfta: Gillabol (Sutherland)
gjá-	klyfta (utan vatten), uppträder som geo, gio: Gioster (Shetland)
gnípa-	brant kulle: Neep (Shetland), Kneep (Lewis)
gnúpr-	bergstopp: Noup Head (Orkney), Noop of Noss (Shetland)
hár-	hög: Habost (Lewis), Hoy (Orkney)
haugr-	gravhög, uppträder som -howe: Maeshowe (mestr- den högsta, största) på Orkney. Även i Hoxa (Orkney), Hjoag (Shetland)
hestr-	häst: Hestaval (Lewis)
herad-	härad: Herra (Lewis, Shetland)
heimr-	hem, bostad: Cauldhame (Kaldheimr), Sulom (Sólheimr) på Shetland.
hof-	hov, gudatempel: Hov- (Orkney, Shetland)
holmr-	holme: Holm, Tolm
hóp-	liten bukt: Longhope (Orkney)
hrís-	buskskog (jfr Risveden): Risay (Lewis)

hross-	häst: Ros(s): Rossal(Shetland)
kirkja-	kyrka; som Kir(k)- Kirbister(Orkney)
klettr-	klätt, klippa: Clett
konungr-	konung: Conisby(Islay), Konister, Conningsburgh(Shetland)
krókr-	krok, böjd(vattendrag): Crook-
kvi-	fälla för kreatur: -quoy, på Shetland även kwei, hwei. Cumlaquoy.
lands-	Bigland(Byggland) Rusland(Hross-) Twaitland(Thveit-)
langr-	Langay
lax-	Laxay(Islay) Laxa(Shetland)
leir-	lera: Lar-, Lear-, Ler-: Lerwick(Shetland) äv. lö-uthuggn. i skog.
lundr-	t.ex. Lunnasting(Shetland)
lyng-	ljung: Lingey(Harris)
melr-	sandbank(mal-fsve sand): Melbost(Lewis) Melness(Sutherland)
mjórr-	smal(fsve mjö): Meavig(Harris)
múli-	framskjutande udde: Mool, Mull(Shetland)
myrkr-	mörk: Murkle(Caithness)
myrr-	myr: -mire
nes-	näsa: Ness -ness.
ós-	Åmynning: -os -ois
röat-	virvel, ström: Sumburgh Roost
saudr-	får: Soray(Flannan) Soa(Call, Tiree, St Kilda) Soay(Skye, Harris)
	Soy(Coll)
setr-	säter, bostad, uppträder som -set(t) -ster(Shetland): Bruster
	(Brðarsetr), Gjoster(Gjásetr)
skáli-	skålen, salen(möjligen även för"fabod") Langskaill(Orkney) Scallo-
	way(Shetland)
sker-	skär: Sker-, Skeir, Skerries
skógr-	Birkisco(Skye)
slakki-	grund sänka: -slack
slétt-	slätt: -sleat, -slat
stakkr-	kulle, hög klippa: -stack, -staca
stadr-	gård: Grimersta, Scarasta(Lewis) Ballista, (Hourston, Cairston)
steinn-	sten: Sten-, Stain-: Stenness(Orkney)
stórr-	stor: Papa Stour, Storholm(Shetland)
thing-	tingsplats: Thingwall, Tingwall, Dingwall, Tinwald
thorp-	torp
thveit-	tvet
tunga-	Tongue(Sutherland)
vágr-	våg, bukt: -wall, -way, vagh: Kirkwall, Osmendwall(Orkney) Scallo-
	way(Shetland) Stornoway: på Orkney även Waa.
vfk-	-wick, i gaeliska områden: -bhig, -vig, -aig(aig)
vin-	vin, äng.
vrá-	vrå: Wra-, Wray-, -ray

Litt.: Place Names on Maps of Scotland and Wales. Ordnance Survey, 1973.
Nordisk Kultur V Ortnamn(Magnus Olsen)s. 19-21, 1939.

I Normandie förekommer framförallt efterlederna tved, bekr(bec), torp, by, toft(töt) och nes.

FINSKA ORTNAMNSLEDER I NORRA SVERIGE.

(Som bekant skiljer sig den tornedalska finskan från riksfinskan: den är bl.a. kraftigare påverkad av svenskän och har skapat både nya former och bibehållit äldre som försvunnit i riksfinskan.)

aapa-	trädlös myr
aava-	flack, öppen
aho-	sved
aita-	stängsel
aitta-	bod
ala(inen)-	nedre
alempi-	lägre
eno-	huvudälv
etälä(inen)-	södra
haapa-	asp
haara-	gren av älv, stig
halme-	odlat svedjeland
haltia-	bergs-, skogsrå
harja-	åskrön
harju-	smal ås
hauta-	grav, övertäckt grop
havu-	barr
heinä-	hö, gräs
hieta-	sand
honka-	tall
huhta-	sved
huippu-	topp
iso-	stor
itä(inen)-	östra
jalka-	fot
joki-	å, älv
jolma-	sund
jyrkkä-	brant, stup
jänkkä-	öppen myr, sank äng, slättermyr(jfr vuoma)
järvi, järv-	sjö
kainuu-	lågland kainulaiset-folkslaget kvänerna(Kainuu-Kalix)
kaite-	smal, trång
kaivos-	dike, gruva
kallio-	klippa
kangas-	mo, hed med skog
kannas-	näs
kari-	skär, grund(Torne skärgård)
kartano-	gård
kaski-	björk, sved
kataja-	en
keitas-	torr mark i myr
kenttä-	ouppodlat fält
kero-	skoglöst, flat lågfjäll
Keski(nen)-	mellersta
kielinen-	höglänt hed
kivalo-	ås
kiveliö-	högland mellan två älvar(lp tjavelk)
kivi-	sten
koivu, koiju-	björk
korkea-	hög
korpi-	flack skogsmark, sumpskog
korva-	öra, sida, kant
koski-	fors, fall
krunni-	grund(Torne skärgård)
kuiva-	torr

kukkula, kumpu-	kulle
kurkkiö-	stark, trång fors, vattenfall
kunta-	kommun, sällskap(seura)
kuotko-	sumpig dal
kuru, kursu-	ravin, sprickdal med branta väggar, kanjon
kuusi-	gran
kylä-	by
kängäs-	vattenfall
laaja-	bred, vid
laaka-	jämn mark
laakso-	dal
lahti-	vik
laituri-	brygga
laki-	topp, krön
lammi(kko)-	mindre, grund tjärn, sjö
lampi(nen)-	liten tjärn
lanta-	lågland
lehti-	löv
lehto-	(löv)lund
leppä-	al
liika-	restberg
linkka-	tvärstup, vattenfall
linna-	slott, borg
luhta-	starr
luoto-	skär(ö)-Torne skärgård
luåla-	håla, grotta(nisch)
luspa-	forshuvud
lähe, lähdet-	källa
länsi, läntiten-	västra
maa-	land, jord, mark
majakka-	fyr(Torne skärgård)
majava-	bäver
matala-	lågland, lågt grund(Torne skärgård)
matka-	sträcka, resa
meri-	hav
metsä, mettä-	skog
mutka, mukka-	krok
murto-	snårskog
muotka-	landtunga, näs
muta-	dy, gyttja
mylly-	kvarn
mäki-	backe
männikkö-	tallskog
mänty-	tall
märkä-	våt
mökki-	stuga
nenä-	näs, udde(motsats till perä)
neva-	mosse, kärr(trädlöst)
niemi-	udde, halvö
niitty-	slätteräng
niska-	nacke, forshuvud
niva-	strycka, strömdrag i älv
nummi-	hed, mo
nurmi-	gräsmark, naturlig äng, odlad vall
oja-	å, bäck, dike
pahta-	klippa
paljas-	kal
palo-	sved
palsi-	pals, hård, styv lera

pappila-	prästgård
pato-	damm
pelto-	åker
perä-	ände, botten(motsats till nenä)
pesä-	ugn, ide, gryt
petäjä-	tall
pieli-	sida, kant
pieni-	liten
pieska-	svämmark, mad
piha-	gård(splan)
pihlaja-	rönn
pikku-	liten
pirtti-	pörte, liten stuga
pitkä-	lång
pohja, pohjoinen-	norra
polku-	gångstig
pudas-	mindre älvgren, parallell med huvudälven
pu-	bäck
puu-	träd
putous-	vattenfall
pää-	huvud
rahkasu-	torvmosse
raja-	gräns
ranta-	strand
rautatie-	järnväg(asema-station)
risu-	ris
rova-	mindre berg, av skogseld härjad stenig hedmark
rueh-	gräs
räme-	myr, sumpigt ställe
saari-	holme, ö
saha-	såg(verk)
saivo-	sjö med klart vatten
salmi-	ström, sund
salo-	ödemark, ö
satama-	hamn
sarka-	skifte, teg
savi-	lera
savu-	gård
seinä-	vägg
selkä-	ändmorän, rygg, ås
silta(silla)-	bro
sisä(inen)-	inre
suo-	slåttermyr
suu-	mynning
suuri-	stor
suvanto, suanto-	lagnvatten i älv, sel
syvä-	djup
särki-	mört
talo-	gård
talvi-	vinter(kesä- sommar)
tammi-	damm
tanner-	fält, mark
tahdas-	fabrik
terva-	tjära
tervapolttimo-	tjärbränneri
tie-	väg
tieva-	mindre kulle, ås med jämna sidor
tiili-	tegel
torppa-	torp
tunturi-	mer eller mindre skoglöst fjäll(lp tuoddar)
tuohi-	näver

tupa-	stuga
törmä-	brant, brink
töyrä-	liten kulle
uusi, uuden-	ny
vaara-	skogig höjd, mindre, fristående berg, fjäll
vainio-	inägor, gräsmark, äng
valta-	krön(överförd bemärkelse: rike)
vanha-	gammal
vankka-	dal
vaski-	koppar
vene-	båt
vesi-	sjö, vatten i sammanhängande system av sjöar
vieri-	sluttning nedanför kam, krön
viita-	snårskog, lövskog
virta-	ström, strid älv
vittikko-	buskskog
vuo-	ström
vuolle-	strömdrag
vuoma-	stor, öppen högländsmyr, sankäng(jfr jänkä)
vuono-	fjärd
vuopio-	djup flodvik, smal, lugn vik
vuori-	kalt, brant berg
vähä-	lilla
väylä-	stor älv, led
yli(nen)	övre
ääri-	ytterkant

De personnamn som förekommer i finska ortnamn är ofta, liksom i svenskan, förfinade former av kristna personnamn(bibliska namn eller helgonnamn): Antti(Andreas), Perttu(Bartolomeus), Pirkko(Brigida-Birgitta), Risto(Kristofer), Jussi(Johannes) m.fl.

LAPSKA ORTNAMNSLEDER I NORRA SVERIGE.

Lapskan/samiskan har genom den breda kontaktytan med de finsk-ugriska språken tagit djupa intryck därifrån och betraktas också som tillhörande denna grupp. Ursprungligen var lapskan förmodligen ett alldeles eget språk. Dessutom har lapskan tidigt hämtat många lånord(liksom finskan)ur urnordiska språk, ofta i en form som gör det svårt att direkt spåra det germanska inflytandet för en "äinvid."

alle(mus)-	västra
ape-	stor myr(trol. av "hav")
asse, asi-	långsträckt berg
ava-	avsmärd vik, delta(jfr sve. ava)
buona-	litet skoglöst berg
durre-	fjällport -dörr
gille(mus)	västra
ganis(ginis)	bergsrå
gukkes-	lång
gaedge-	sten
gaetke-	järv
huornatj-	litet horn- berg som sammanhänger med större
jaure, javvre-	sjö(fi. järvi)
jauratj-	liten sjö
jiegge, jegge-	myr, sank äng
jokk, jakå-	å, mindre älv
jokkotj-	liten jokk
jiekki, jiegna-	jökel
kaise, gaise-	spetsig fjälltopp
kaisatj-	liten kaise

kaito-	gädda
kalau-	vadställe
kanii-	vittorna(underjordsfolket)
kaska-	mellan(fi. keski)
kiebne-	kittel
kielas-	hed, sten
kuoika-	fors
kuosa-	gran
kääba, kääbo-	kulle, höjd
käire-	hund
kärso-	kanjondal(fi. kursu)
kärtje-	vattenfall, stark fors
labba, lahpe-	grotta/nisch
lahko-	slätt, platå i fjällen
liehke-	dal, sänka
lulle(mus)-	östra
luokta-	vik(fi. lahti)
luobbal-	sjö genomfluten av ström, älv
luspe-	forshuvud(jfr fi. luspa)
metse-	skog
njavve-	ström
njoaske-	dal
njarka-	udde(äv. njuone)
njuktja-	svan
njuonje-	bergsutsprång, klippspets
nuett(ab)-	norra
padje-	övre, högre
pakte, bakte-	klippa, brant bergsvägg
piello-	klocka
porre-	grotta
puoda, pouda-	kalt hjässberg
puolta-	backe
rieppe-	trång kitteldal, nischdal
riephe-	stenrös
råve-	brännsved(fi rova)
saivo-	helig tjärn
sielke-	rygg, långsträckt ås(fi selkä)
skaitte-	näs mellan två sammanflytande åar, älvar
skaitas-	platå
skito-	laxöring
stuor(ab)-	stor
sauvon, suanto-	lagnvatten i älv, sel
suolo(i)-	ö, holme
tjarve-	liten bergskulle
tjatse-	vatten
tjavelk-	bergsrygg
tjuolta-	litet fjäll
tjahke, tjåkko-	högfjäll utan större stup
tjälme-	sund
tjårro, tjårro-	krön, långsträckt lågfjäll
tjåkas, tsåkas-	björk
tuoddar-	fjäll(fi tunturi)
tuolja-	flat
vagge, vahge-	bred fjälldal
vardo-	skogsbevuxet lågfjäll
vare, varre-	mindre, fristående fjäll(fi vaara)
varatj-	litet vare

vuolle-	nedre
unna, utse-	lilla, mindre
äive, äjja-	huvudliknande fjäll
ärje(b)	södra
äine, ätne, äno-	älv(fi ene)

Tillägg:

akka-	gammal kvinna, mormor, farmor
atjieh-	fader
basse-	helig
g(u)olle-	fisk
jabme-	döds-
kini(kani)-	underjordsfolket, vittran
kiedde-	rengärda
kobda-	"trolltrumma, "spåtrumma
lodde-	fågel
muore-	trä(d)
neita-	ung flicka
nojde-	nåjd, trollkarl
pajke-	plats, ställe
passe-	helig
sarva-	rentjur
seite-	seite, gudabild, magisk natursten
sita-	by(samfällighet)
tjappe-	svart

De lapska ortnamnsformerna förvrängs ofta med svensk transkription. Så är förmodligen fallet också här. Dessutom förblandas de ofta med de finska formerna.

För vidare studier i finska och lapska ortnamn:

Björn Collinder: Ordbok till Sveriges lapska ortnamn. Sveriges ortnamn. A&W Uppsala 1964 255 s. o. 30:-

Erik Wahlberg: Finska ortnamn i norra Sverige. Tornedaling nr 2, 1963 Uppsala 1963 282 s. o. 30:-

Detta är givetvis inget försök att täcka alla aspekter på ortnamnsproblematiken. Inte heller har min katalog vetenskapliga ambitioner. Det är blott ett försök att demonstrera att snart sagt vem som helst kan ha nytta och glädje av blott en översiktlig kännedom om ortnamnstyper. Ämnet blir, vid fördjupat studium, ett utmärkt exempel på tvärfacklighet.